VEŞTI BUNE DE LA VATICAN

— “Good News from the Vatican”—

Winner of Nebula Award for Best Short Story 1971

de Robert Silverberg

Traducerea: Nina George Daian

IATĂ şi dimineaţa pe care am aşteptat-o, toţi, cu nerăbdare. Dimineaţa în care un cardinal robot, va fi ales papă. Nimeni nu se mai poate îndoi de rezultat. Conclavul a deliberat timp de mai multe zile în spatele uşilor închise, judecînd pe rînd propunerile încăpăţînaţilor adepţi ai Cardinalului Asciuga de Milano şi ai Cardinalului Carciofo de Genova, şi s-a dus vorba că se va recurge la un compromis. Toate părţile sînt acum de părere că trebuie ales un robot. Am citit chiar în dimineaţa asta în *Osservatore Romano* că însuşi computerul Vaticanului a intervenit în deliberări. Computerul a pledat insistent pentru candidatura robotului. Presupun că nu e cazul să ne mirăm că maşinile sînt solidare şi faptul nu trebuie nici să ne în tristeze. În nici un caz nu trebuie să ne întristeze.

– Fiecare epocă îşi alege un sfînt părinte pe potrivă, a remarcat Episcopul FitzPatrick ceva cam morocănos în timpul micului dejun. Cel mai potrivit papă este, desigur, în zilele noastre, un robot. S-ar putea ca în viitor cel mai dorit papă să fie o balenă, un automobil, o pisică sau un munte.

Episcopul FitzPatrick bate doi metri în înălţime şi expresia lui facială este, de obicei, morbidă şi plîngătoare, aşa încît este imposibil să ne fi dat seama dacă a spus toate acestea dintr-un sentiment al disperării existenţiale sau tonul îi suna a resemnare impersonală. Cu mulţi ani în urmă fusese vedeta campionatului de baschet al Sfintei Cruci. Venise la Roma să studieze biografia Sfîntului Marcellus, Curatul.

Urmărea ascunsa dramă a alegerii noului papă de pe terasa unei cafenele ce se afla în apropierea pieţei Catedralei Sf. Petru. Pentru noi toţi, acest eveniment a reprezentat sarea şi piperul unei vacanţe la Roma, şi asta deoarece precedentul Sfînt Părinte avea faima unei sănătăţi de fier şi nu se aştepta nimeni la alegerea unui succesor în vara aceea.

În fiecare dimineaţă parcurgeam cu taxiul drumul de la hotelul nostru de lîngă Via Veneto şi ne ocupam poziţiile strategice din jurul mesei „noastre”. De unde ne aşezam, aveam o perspectivă minunată a coşului de la Vatican de unde urma să apară fumul voturilor arse. Dacă nu se alegea nici un papă, fumul era negru, iar dacă fumul era alb, atunci aveam un nou papă. Luigi, proprietar şi chelner-şef în acelaşi timp, ne aducea mereu băuturile noastre preferate: Fernet Branca pentru episcopul FitzPatrick, Campari cu sifon pentru Rabi Mueller, cafea

turcească pentru Miss Harshaw, limonadă pentru Kenneth şi Beverley şi Fernet cu gheaţă pentru mine. Plăteam cu rîndul toată consumaţia, deşi Kenneth n-o plătise încă de la începutul veghei noastre. Ieri, cînd plătise Miss Harshaw, ea îşi golise portmoneul numai ca să vadă că-i lipseau 350 de lire, încolo nu mai avea decît cecuri de voiaj a 100 de dolari. Ne-am uitat cu toţii la Kenneth, dar el a continuat să-şi soarbă calm limonada. După o scurtă perioadă de stress psihic, Rabi Mueller a scos o monedă de 500 de lire şi a izbit-o cam violent de suprafaţa mesei. Rabinul este celebru pentru firea sa iute şi patetismul cuvintelor sale Are douăzeci şi opt de ani, poartă de obicei o robă elegantă cu imprimeu ecosez, ochelari de soare cu ramă argintie şi se laudă frecvent că nu a oficiat vreodată o ceremonie mitzvah pentru congregaţia lui din regiunea Wicomico, în statul Maryland. El consideră acest ritual vulgar şi demodat, şi-şi trimite toţi mitzvahşii la organizaţii acreditate de clerici itineranţi, care se ocupă de trebuşoara asta pe bază de comision. Rabi Mueller este o autoritate recunoscută în domeniul angelic.

Grupul nostru este scindat de părerile asupra alegerii unui robot ca papă. Episcopul FitzPatrick, Rabi Mueller şi cu mine agream ideea. Miss Harshaw, Kenneth şi Beverley se opun. Este interesant faptul că ambii prelaţi, unul destul de vîrstnic şi celălalt încă tînăr, sprijină această deviere de la tradiţie şi, totuşi, cei trei „liber-gînditori” ai noştri sînt de altă părere.

Nu ştiu prea bine de ce mă ţin în pas cu moda. Sînt un tip matur, cu tabieturi liniştite şi nu m-am interesat pînă acum cu ce se ocupă Sfîntul Scaun de la Roma. Nu cunosc dogma catolică şi nu sînt la curent cu ultimele şcoli de gîndire din sînul bisericii şi, totuşi, am sperat încă de la începutul conclavului să fie ales robotul. De ce? Mă mir şi eu. Oare pentru că imaginea unei creaturi metalice pe Sfîntul Scaun îmi stimula fantezia şi-mi ispitea simţul nemaivăzutului? Adică, sprijinirea robotului să fie numai o chestiune estetică? Sau, poate, e vorba de laşitate morală? Sper, astfel, ca gestul meu să mă ridice în ochii LOR? Nu cumva îmi spun în gînd: „Lasă-i să se bucure de papalitate, să nu vrea şi altele... măcar un timp...” Nu. Nu-mi pot imagina ceva atît de înjositor despre mine. Probabil că-l susţin pe robot pentru că am o fire mai sensibilă, mai receptivă la dorinţele altora.

– Dacă se alege, zise Rabi Mueller, va anunţa imediat acordul de împărţire a timpului cu Dalai Lama şi o conectare reciprocă la circuit cu programatorul-şef al Bisericii Ortodoxe. Va permite accesul la sistem şi al rabinatului, ceea ce ne dorim, desigur, cu toţii.

– Nu mă îndoiesc, dar vor fi necesare modificări ale cutumei şi practicii ierarhice, declara episcopul FitzPatrick. De exemplu, ne putem aştepta la tehnici superioare de colectare a informaţiilor, computerului de la Vatican revenindu-i o mai sporită responsabilitate în activitatea Curţii Papale. Aş putea exemplifica...

– Ce expresie absolut infernală, spune Kenneth. Este un tînăr îngîmfat cu părul alb şi ochii trandafirii. Beverley este soţia sau sora lui. Ea nu vorbeşte aproape niciodată. Kenneth se închină agresiv şi murmură „În numele Tatălui, al Fiului şi al Sfîntului Automat.” Miss Harshaw chicoteşte, dar se opreşte în momentul cînd îmi vede aerul dezaprobator.

Dezamăgit, dar indiferent fată de întreruperi, episcopul FitzPatrick continuă:

– Aş putea exemplifica cu cifrele pe care le-am obţinut din ziarul de ieri după-amiază. Am citit în ziarul *Oggi* că în ultimii cinci ani, după cum afirmă un purtător de cuvînt al *Misiunilor Catolice*, Biserica şi-a sporit numărul de credincioşi în Iugoslavia de la 19.381.403 la 23.501.062. Dar recensămîntul efectuat de guvern anul trecut a furnizat cifra populaţiei totale de 23.575.194, aşa că restul de oameni de alte credinţe şi atei sînt în număr de doar 74.132. Deoarece ştiam că în Iugoslavia există numeroşi musulmani, am bănuit că e vorba de o eroare a statisticilor publicate şi am consultat computerul de la Sf. Petru care m-a informat, şi aici episcopul se opreşte, scoate din buzunar o bucată de hîrtie tipărită şi o despătureşte cu grijă, că ultima numărătoare a credincioşilor din Iugoslavia, făcută acum un an şi jumătate, a totalizat un număr de 14.206.198 de oameni. Aşa încît rezultă că numărul publicat în statistică a fost umflat cu 9.294.864. Ceea ce este absurd. Damnabil.

– Cu ce seamănă? întreabă Miss Harshaw.

– Are cineva idee? E ca toţi ceilalţi, spune Kenneth. O cutie strălucitoare de metal cu roţi dedesubt şi ochi deasupra.

– Bine, dar nu l-ai văzut, intervine FitzPatrick. Nu cred că se cuvine să tragi concluzia că...

– Sînt la fel cu toţii, spune Kenneth. Dacă ai văzut unul, i-ai văzut pe toţi. Cutii strălucitoare. Roţi. Ochi. Şi voci care vin din interiorul lor ca din nişte pîntece mecanizate. Înăuntru sînt numai şuruburi şi angrenaje. Kenneth se cutremură uşor. E prea mult pentru mine. Nu pot accepta aşa ceva. Hai să mai bem un rînd, hm, ce ziceţi?

Rabi Mueller spune:

– Uite că eu l-am văzut cu proprii mei ochi.

– L-ai VĂZUT!, exclamă Beverley.

Kenneţh se încruntă. Luigi se apropie, aduce iar băuturi. Îi dau o bancnotă de 5.000 de lire. Rabi Mueller îşi scoate ochelarii săi de soare şi le abureşte suprafeţele lucitoare. Are ochi mici, cenuşii, apoşi, şi se uită cruciş. Spune:

– Cardinalul a fost cel mai de seamă vorbitor la Congresul Internaţional care a fost ţinut la Beirut. Tema discursului său a fost „*Ecumenismul cibernetic pentru omul contemporan*”. Eram acolo. Pot să vă spun că eminenţa sa este înalt şi distins, are o voce plăcută şi un surîs delicat. Are ceva melancolic în atitudine, care îmi aduce aminte acum de prietenul nostru, Episcopul FitzPatrick. Mişcările lui sînt graţioase şi spiritul ascuţit.

– Da, dar dedesubt tot roţi are, nu-i aşa? insistă Kenneth.

– Rulmenţi, replică rabinul, îndreptîndu-şi privirea arzătoare, demolantă asupra lui Kenneth, în timp ce-şi pune din nou ochelarii de soare pe nas. Şenile, ca un tractor. Dar nu cred că şenilele sînt inferioare din punct de vedere spiritual picioarelor sau, în sfîrşit, roţilor. Dacă aş fi catolic, aş fi mîndru să am un astfel de papă.

– Dar nu e om, adaugă Miss Harshaw. În timp ce-i vorbeşte rabinului o cuprinde uşor ameţeala. E un robot, spune ea. Nu e om, vezi?

– Mi-ar place să am un astfel de robot drept papă, spune atunci Rabi Mueller, plictisit de subliniere. Ridică paharul. În sănătatea noului papă!

– În sănătatea noului papă! strigă episcopul FitzPatrick.

Luigi vine alergînd dinăuntru. Kenneth îi face semn să plece.

– Staţi puţin, spune Kenneth. Alegerile nu s-au terminat. Cum poţi fi atît de sigur?

– *Osservatore Romano*, spun eu, arată în ediţia de dimineaţă că totul urmează să se hotărască azi. Cardinalul Carciofo a fost de acord să se retragă în favoarea lui, în schimbul unei repartiţii

mai generoase de timp real atunci cînd se vor hotărî noile orare la următorul consistoriu.
– Cu alte cuvinte, s-a pus totul la cale, zice Kenneth.
Episcopul FitzPatrick îşi scutură capul cu jale.
– Vorbeşti prea aspru despre aceste lucruri, fiule. Timp de peste trei săptămîni am fost lipsiţi de un sfînt părinte. Este voinţa Domnului să avem un nou papă. Conclavul, care nu a fost în stare să aleagă între candidaturile Cardinalului Carciofo şi Cardinalului Asciuga, se împotriveşte voinţei lui. Dacă va fi necesar, deci, va trebui să facem nişte modificări ale realităţilor timpului, aşa încît Voinţa lui să nu mai fie îndurerată în continuare. Politicizarea prelungită în sînul Conclavului devine acum damnabilă. Sacrificiul Cardinalului Carciofo nu este un act atît de egoist pe cît credeţi.
Kenneth continuă să atace motivele de retragere ale bietului Carciofo. Beverley aplaudă din cînd în cînd ieşirile crude ale lui Kenneth. Miss Harshaw repetă cu înverşunare că refuză să mai rămînă în rîndul credincioşilor pe care i-ar conduce o maşină. Consider că disputa aceasta este dezagreabilă şi-mi schimb poziţia scaunului pentru a putea admira mai bine Vaticanul. În momentul acesta, cardinalii se întrunesc în Capela Sixtină. Cît aş da să fiu şi eu acolo! Cîte taine se desfăşoară în încăperea aceea întunecată şi magnifică! Fiecare prinţ al Bisericii stă acum pe cîte un tron mic, peste care s-a aşezat un baldachin de culoare violetă. În faţa fiecărui tron licăresc lumînări de spermanţet. Maeştrii de ceremonii se mişcă solemn prin încăperea vastă, purtînd vasele de argint în care se odihnesc voturile. Aceste vase sînt aşezate pe masă în faţa altarului. Unul cîte unul, cardinalii se apropie de masă, iau un vot şi se întorc în faţa pupitrelor. Acum, ridicîndu-şi tocurile cu pană, ei încep să scrie. „Eu, Cardinalul -, aleg drept Pontif Suprem pe reverenţa sa, Cardinalul...”. Oare ce nume completează? Cardinalul Carciofo? Asciuga? Sau numele unui prelat obscur din Madrid sau Heidelberg pe care l-a ales fracţiunea anti-robotică într-un ultim moment disperat? Sau poate numele LUI? Scîrţîitul tocurilor este reverberat de liniştea apăsătoare din capelă. Cardinalii îşi completează voturile, le sigilează, le împăturesc o dată, de două ori, de trei ori, le duc la altar şi le lasă să cadă în potirul de aur. Aşa au făcut de dimineţi întregi de cînd s-au găsit în impas.

– Am citit în *Herald Tribune*, acum cîteva zile, spune Miss Harshaw, că o delegaţie de două sute cincizeci de roboţi catolici tineri din Iowa aşteaptă la aeroportul Des Moines ştiri despre alegere. Dacă se alege omul lor, vor pleca cu un charter pentru că intenţionează să solicite prima audienţă publică a Sfîntului Părinte.

– Nu există nici o îndoială, aprobă episcopul FitzPatrick, că alegerea lui va aduce mulţi credincioşi de origine sintetică în sînul Bisericii.

– În timp ce va alunga o mulţime de credincioşi din carne şi sînge! spune Miss Harshaw strident.

– Mă îndoiesc, spune episcopul. Vor exista desigur şi simţăminte de teamă, dezamăgire, de frustrare, la început. Dar vor trece toate. Bunătatea înnăscută a noului papă, la care s-a referit Rabi Mueller va predomina. Cred, de asemenea, că mulţi tineri cu aptitudini tehnice vor fi încurajaţi să se alăture bisericii. Se vor naşte impulsuri religioase irezistibile în toată lumea.

– Vă puteţi imagina două sute cincizeci de roboţi îngrămădiţi în Catedrala Sf. Petru? întreabă Miss Harshaw.

Contemplu Vaticanul cel îndepărtat. Lumina dimineţii este strălucitoare, orbitoare, dar cardinalii izolaţi de lumea exterioară nu se pot bucura de căldura ei. Acum şi-au depus cu toţii voturile. Unul dintre ei ridică potirul de aur şi amestecă voturile. Apoi pune vasul jos pe masă, în faţa altarului. Un al doilea scoate voturile şi le numără. El declară că numărul de voturi din potir este egal cu numărul cardinalilor prezenţi. Voturile au fost transferate acum într-un ciborium în care, de obicei, se ţine pîinea sfinţită. Primul cardinal scoate un vot, îl despătureşte, îl trece celui de-al doilea, care-l citeşte şi el, şi apoi îl dă mai departe unui al treilea, care citeşte numele cu voce tare: Asciuga? Carciofo? AL LUI?

Rabi Mueller discută despre îngeri. Apoi avem îngerii Tronului, cunoscuţi în ebraică sub numele de *arelim* sau *orhania*. Sînt vreo şaptezeci, recunoscuţi pentru statornicia lor. Printre ei se numără îngerul Orifiel, Ophaniel, Zabkiel, Jophiel, Ambriel, Tychagar, Barael, Quelamia, Faschar, Boel şi Raum. Unii dintre ei nu se mai află în Rai şi sînt consideraţi îngeri căzuţi.

– Aşa statornicie mai zic şi eu! spune Kenneth.

– Apoi, desigur, continuă rabinul, mai sînt îngerii Prezenţei, care se pare că au fost circumcişi în momentul creaţiei lor.

Aceştia sînt Michael, Metatron, Sueriel, Sandalphon, Uriel, Saraqael, Astanphaeus, Phanuel, Jehoel, Zagzagael, Iefefiah şi Akatriel, dar cred că favoritul meu este îngerul Desfrîului, menţionat în Talmud, *Bereshith Rabba*...

Acum au terminat numărătoarea voturilor, cu siguranţă. În piaţa Sf. Petru s-a strîns o mulţime de oameni. Soarele netezeşte laturile metalice a sute, dacă nu mii de cranii metalice. Această zi este o zi memorabilă pentru populaţia robotică a Romei, deşi majoritatea celor adunaţi sînt fiinţe din carne şi sînge: bătrîne îmbrăcate în negru, hoţi de buzunare abili, copii ce-au ieşit la plimbare cu cîinii lor, vînzători graşi de cîrnaţi, o mulţime de poeţi, filozofi, generali, legislatori, turişti, pescari. Dar cum s-a hotărît? Vom afla îndată. Dacă nici un candidat nu întruneşte o majoritate de voturi, atunci ei vor amesteca voturile cu paie ude înainte de a le arunca în soba capelei şi din coşul Vaticanului se va înălţa fumul negru. Dar dacă s-a ales un papă, atunci paiele vor fi uscate şi fumul care se va ridica pe coş va fi alb. Acest obicei are rezonanţe plăcute. Mi-e drag, îmi dă acelaşi sentiment pe care-l dă orice operă măiestrită şi eterică. Tristan şi struna lui, dinţii broaştei lui Bosch din „Ispitirea Sf. Antonie”. Aştept rezultatul concentrat, tulburat. Sînt sigur de rezultat: simt deja cum iau naştere în mine irezistibil impulsuri religioase. Deşi simt şi o ciudată nostalgie pentru zilele de odinioară cînd aveam un papă din carne şi sînge. Ziarele de mîine nu vor prezenta interviuri cu bătrîna mamă a sfîntului părinte care locuieşte într-un sătuc din Sicilia, şi nici cu mîndrul său frate din San Francisco. Şi oare această ceremonie a alegerilor va mai avea loc vreodată? Vom mai avea nevoie oare de un alt papă, cînd ăsta pe care îl avem poate fi reparat atît de uşor?!

Ah, dar iată fumul cel alb! A sosit momentul adevărului!

În balconul central de la faţada Catedralei Sf. Petru apare cineva. Împrăştie luciri de aur şi dispare. Strălucirea luminii pe artifact ameţeşte ochiul. Îmi aminteşte probabil de sărutul rece al luminii lunare peste mare la Castelmare, sau poate mai mult, izbucnirea viguroasă a luminii de amiază peste sînul Caraibelor, la St. John. A apărut o a doua figură, îmbrăcată în hermină şi o stofă de culoare roşie.

– Cardinalul Arhidiacon, murmură episcopul FitzPatrick.

Oamenii au început să leşine. Luigi stă lîngă mine şi ascultă relatarea evenimentului la radio.

Kenneth spune:

– Totul s-a aranjat.

Rabi Mueller îi face semn să tacă. Miss Harshaw a început să plîngă. Beverley spune o rugăciune, făcînd mătănii. Acesta este un moment tulburător din viaţa mea. Cred că este cel mai contemporan moment trăit de mine. Vocea amplificată a Cardinalului Arhidiacon anunţă percutant:

– Vă împărtăşesc vouă o mare bucurie. Avem papă!

Încep uralele care cresc în intensitate în timp ce Cardinalul Arhidiacon informează lumea că noul papă este într-adevăr ACEL cardinal, acea persoană nobilă şi distinsă, acea fiinţă melancolică şi austeră a cărei înălţare în Sfîntul Scaun am aşteptat-o cu toţii îndelung.

– Şi-a luat pentru sine, spune Cardinalul Arhidiacon, numele de...

Pierdut în sunetul uralelor mă întorc spre Luigi.

– Cine? Ce nume?

– Sixtus Septimus, îmi spune Luigi. Da, iată-l pe Sixtus Septimus aşa cum trebuie să-l numim de acum înainte, cu toţii.

O făptură miniaturală, îmbrăcată în roba papală argintie şi aurie, cu braţele deschise spre mulţime şi, ah, da! Lumina soarelui i se prelinge pe obraji, pe fruntea sa măreaţă, dar peste tot, strălucirea oţelului polizat. Luigi a îngenuncheat. Îngenunchez alături de el. Miss Harshaw, Beverley, Kenneth, chiar şi rabinul îngenunchează cu toţii, pentru că acesta este, fără îndoială, un eveniment măreţ. Papa înaintează în balcon. Acum va da oraşului şi lumii întregi tradiţionala binecuvîntare apostolică:

– Sprijinul nostru stă în numele Domnului, declară el grav.

Activînd jeturile levitatoare de sub braţe, şi chiar de la distanţa aceasta pot remarca micile dîre de fum. Fum alb, din nou. Începe să se ridice în aer.

– Care a făcut cerul şi pămîntul, spune el. Fie ca Domnul, Tatăl, Fiul şi Sfîntul Duh să vă binecuvînteze.

Vocea sa se rostogoleşte maiestuos înspre noi. Umbra sa se întinde peste întreaga piaţă şi se înalţă din ce în ce mai sus, pînă se pierde din vedere.

Kenneth îl bate pe umăr pe Luigi.

– Încă un rînd, spune el, şi-i strecoară o bancnotă importantă în palma cărnoasă. Episcopul FitzPatrick plînge. Rabi Mueller o îmbrăţişează pe Miss Harshaw. Noul Pontif şi-a început, mai mult ca sigur, domnia într-o atmosferă cît se poate de benefică.

[Originally published in „*Universe 1*”, 1971, published by Ace. În româneşte povestirea a fost publicată în „Almanah Anticipaţia 1985“ editat de «Revista „Ştiinţă şi Tehnică“», 1984]